

Gustaw Bychowski
fot. Ryszard Horowitz

Między nadzieją i rozpaczą

Dzieje psychoanalizy
w Polsce w polsko-
żydowsko-niemieckim
kontekście kulturowym
1900-1939

Kraków, 11-13 Maja 2017

Pozostali współorganizatorzy konferencji:

INSTYTUT FILOZOFII
I SOCJOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

JAGIELLONIAN UNIVERSITY
IN KRAKOW

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI

Partnerzy:

Opłata:

Opłata za udział w konferencji:
50 PLN (do 01.05.2017), studenci - wstęp wolny

Konto bankowe nr:
PEKAO S.A. 71 1240 4722 1111 0000 4852 4687

Właściciel:
Uniwersytet Pedagogiczny

Dopisek:
DK 210 Konferencja psychoanalityczna 11-14 maj 2017 Kraków

Kontakt:

Paweł Dybel: pawedybel@gmail.com
Ewa Kobylińska-Dehe: ewa.kobylińska@ipu-berlin.de

Język konferencji:

polski, angielski

I. Konferencja międzynarodowego projektu badawczego:

Między nadzieją i rozpaczą

Dzieje psychoanalizy w Polsce w polsko-żydowsko-niemieckim kontekście kulturowym 1900-1939

Kooperacja:

International Psychoanalytic University, Berlin, Uniwersytet Pedagogiczny Kraków. Alexander von Humboldt-Stiftung Bonn

Kierownictwo naukowe:

Paweł Dybel, UP Kraków, Ewa Kobylinska-Dehe, IPU Berlin

Początki ruchu psychoanalitycznego na początku XX wieku w Monarchii Austro-Węgierskiej oraz jego promieniowanie na inne kraje Europy Środkowej i Wschodniej, było wydarzeniem, którego znaczenie – jeśli spojrzeć na nie z dzisiejszej perspektywy – wykraczało poza obszar psychiatrii i psychologii. Na rosnącą popularność metody Freuda wpłynęły bowiem również przeobrażenia społeczne i kulturowe, które zaczęły się w tym czasie. W ich kontekście chcielibyśmy wspólnie zastanowić się nad rolą, jaką w przemianach kulturowych odegrali pionierzy psychoanalizy, wywodzący się głównie z zasymilowanych środowisk żydowskich. Większość z nich dojrzała intelektualnie na pograniczu wielu kultur: austriackiej, czeskiej, niemieckiej, polskiej, rosyjskiej, ukraińskiej, węgierskiej, żydowskiej i in. Transkulturowość była jednym z istotnych warunków powstania psychoanalizy. Nasza konferencja będzie poświęcona przede wszystkim psychoanalitykom na ziemiach polskich. Niektórzy z nich zdołali uciec przed Holokaustem do USA, gdzie stali się amerykańskimi psychoanalitykami. Dzieje ruchu psychoanalitycznego w Europie Środkowej, a szczególnie w Polsce zostały dramatycznie przerwane. Rekonstruując jego początki, włączamy się w żywy od kilkunastu lat nurt historyków, socjologów i psychoterapeutów, którzy przywracają pamięć tej zapomnianej części kultury Europy Środkowej.

Program

Czwartek, 11 maja 2017

Aula Collegium Novum, Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 24, Kraków

18.00   **Otwarcie konferencji**

Ewa Kobylinska-Dehe, International Psychoanalytic University, Berlin

Przywitanie

Mariusz Wołos, Prorektor Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków
Lilli Gast, Prorektor International Psychoanalytic University, Berlin

Wykład otwarty

Psychoanaliza i utopia, Emanuel Berman (Tel Aviv)

Piątek, 12 maja 2017

Audytorium im. Prof. W. Danka, Uniwersytet Pedagogiczny,
ul. Podchorążych 2, Kraków

09.00   **Rejestracja uczestników**

09.30   **Wprowadzenie w tematykę konferencji**

Paweł Dybel (Kraków, Warszawa)

10.00   **Psychoanaliza w Europie Środkowej 1908-1938: Wędrowka ze Wschodu na Zachód**

Ludger M. Hermanns (Berlin)

11.00   **Gustaw Bychowski: polsko-żydowsko-amerykański psychoanalityk między Starym i Nowym Światem**

Ewa Kobylinska-Dehe (Berlin, Frankfurt)

12.00   **Przerwa na kawę**

12.30   **Niezabliźniona rana narcyza. Psychoanaliza w Polsce do 1939**

Mira Marcinów (Warszawa),
Bartłomiej Dobroczyński (Kraków)

13.30   **Polscy i galicyjscy członkowie Wiedeńskiego Towarzystwa Psychoanalitycznego (1902-1938). Kulturoznawcze i biograficzne studium**

Bernhard Bolech (Berlin)

14.15   **Przerwa na obiad**

15.30   **Psychoanaliza – ziemia obiecana? Dzieje psychoanalizy w Polsce 1900-1939**

Paweł Dybel (Kraków, Warszawa)

16.30 Psychoanaliza w Krakowie. Ponad sto lat historii

Edyta Dembińska, Jerzy W. Aleksandrowicz,
Krzysztof Rutkowski (Kraków)

**17.30 Maurycy Bornsztajn i Szpital Żydowski
Na Czystem w Warszawie**

Katarzyna Prot-Klinger (Warszawa)

Sobota, 13 maja 2017

Audytorium im. Prof. Wincentego Danka, Uniwersytet Pedagogiczny,
Kraków

**09.30 Emisariusze Freuda, Transfer psychoanalizy
do polskich sfer inteligenckich**

Lena Magnone (Warszawa)

10.30 Freud w Polsce (do 1939) w jidysz. Rekonesans badawczy

Karolina Szymaniak (Wrocław)

**11.00 Gerard Chrzanowski, przedstawiciel psychoanalizy
interpersonalnej. Z Polski przez Szwajcarię do USA**

Andrea Huppke (Berlin)

11.30 Przerwa na kawę

**12.00 Listy Zygmunta Freuda do Ludwiga Jekelsa.
Projekt edytorski**

Arkadi Błatow (Berlin)

12.30 Polskie Żydówki w psychoanalizie

Jolanta Żyndul (Warszawa)

13.30 Ludwig Jekels w Stanach Zjednoczonych

Anna Kurowicka (Warszawa)

14.00 Przerwa na obiad

**15.30 Psychoanaliza na Ukrainie. W poszukiwaniu utraconej
wewnętrznej wolności**

Mykhaylo Pustovoyt (Kijów)

**16.15 Historia entuzjazmu i oporu. Czechosłowacka tradycja
psychoanalityczna do 1939 w kontekście społeczno-kulturowym**

Adam Bžoch (Bratysława)

**17.00 Psychoanaliza, syjonizm i marksizm. Intelktualiści
żydowscy w Transylwanii i na Węgrzech po 1918 roku**

Ferenc Erös (Budapeszt)

17.30 Wrażenia z konferencji

Lilli Gast (Berlin), Mira Marcinów (Warszawa)

Referenci

Prof. dr hab. Jerzy Aleksandrowicz

psychiatra, psychoterapeuta i superwizor. Był kierownik Katedry Psychoterapii UJ Collegium Medicum. Wprowadził psychoanalizę do programu nauczania medycyny na UJ

Prof. Emanuel Berman

University of Haifa, analityk szkoleniowy i superwizor w Israel Psychoanalytic Society; członek honorowy Polskiego Towarzystwa Psychoanalitycznego i Redaktor międzynarodowy czasopisma Psychoanalytic Dialogues

M.A. Arkadi Blatow

(Psychologia kliniczna), pracownik naukowy IPU (teoria i historia psychoanalizy). Kandydat w Berlińskim Instytucie Psychoanalitycznym (DPV. IPA)

Dr phil. Bernhard Bolech

pracownik naukowy i bibliotekarz IPU. Studiował historię na Uniwersytecie Wiedeńskim. Praca doktorska z historii nauki „Geist, Gesellschaft und Gehirn. Orte des Subjekts in den Wiener Humanwissenschaften um 1900“

Prof. Adam Bžoch

germanista i niderlandysta, Słowacka Akademia Nauk, Bratysława, Katolicki Uniwersytet w Ružomberok. Zainteresowania naukowe: współczesna literatura holenderska, środkowoeuropejska literatura modernizmu, literaturoznawstwo psychoanalityczne

Dr hab. med. Edyta Dembińska

psychiatra, adiunkt w Katedrze Psychoterapii Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum. Zainteresowania naukowe: zaburzenia nerwicowe i osobowości, psychoterapia, historia psychoanalizy w Polsce

Prof. dr hab. Bartłomiej Dobroczyński

Uniwersytet Jagielloński, psycholog. Zainteresowania naukowe: historia psychologii i psychoanalizy. Opublikował m.in: „Kłopoty z duchowością. Szkice z pogranicza psychologii” (2009), „Idea nieświadomości w polskiej myśli psychologicznej przed Freudem” (2005)

Prof. dr hab. Paweł Dybel

filozof, Uniwersytet Pedagogiczny oraz IFiS PAN. Zainteresowania naukowe: hermeneutyka, poststrukturalizm, teorie psychoanalityczne, historia psychoanalizy. Ostatnio wydana praca: „Psychoanalytische Brocken. Philosophische Essays”, Würzburg 2016

Prof. Ferenc Erős

psycholog i literaturoznawca, Elte Uniwersytet w Budapeszcie. Obecnie jest profesorem em. na Wydziale Humanistycznym uniwersytetu w Budapeszcie. Zainteresowania naukowe: społeczna i kulturowa historia psychoanalizy w Europie Środkowej, teoria psychoanalityczna i jej zastosowanie w socjologii, trauma i pamięć kulturowa

Prof. dr hab. Lilli Gast

prorektor International Psychoanalytic University. Zainteresowania naukowe: Teoria psychoanalizy, psychoanalityczna teoria podmiotu. Współwydawca Serii: Psychoanaliza w 21 wieku, Kohlhammer Verlag oraz Rocznika „Jahrbuch der Psychoanalyse. Beiträge zur Theorie, Praxis und Geschichte”, Frommann-Holzboog Verlag

Ludger M. Hermanns

Psychoanalityk (DPV, IPA), analityk grupowy, lekarz (medycyna psychosomatyczna), Instytut K. Abrahama w Berlinie. Wydawca prac źródłowych z historii psychoanalizy lat 30-tych. Kierownik Archiwum Historii Psychoanalizy. Współwydawca pisma: Luzifer-Amor. Zeitschrift zur Geschichte der Psychoanalyse

Andrea Huppke M.A.

psycholog, psychoanalityczka szkoleniowa i grupowa w Berlinie. Publikacje z zakresu historii psychoanalizy (m.in. o Isidor Sadger, Marjorie Brierlev). Praca doktorska (w przygotowaniu) o historii International Federation of Psychoanalytic Societies

Dr hab. Ewa Kobylińska-Dehe

psychoanalityczka, superwizorka, kulturoznawczyni, filozofka, International Psychoanalytic University i Frankfurter Psychoanalytisches Institut (DPV, IPA). Zainteresowania badawcze: Psychoanaliza kliniczna, psychoanaliza w kontekście kulturowej nowoczesności. Hermeneutyka. Najnowsze publikacje: „Z Derridą – w drodze ku psychoanalizie” (2016), „Mówienie ciałem i głosy milczenia” (2016)

Anna Kurowicka

asystentka w Instytucie Sławistyki Polskiej Akademii Nauk i doktorantka na Wydziale Polonistyki UW. Pracuje nad doktoratem na temat polityki aseksualności

Dr Lena Magnone

historyk literatury, adiunkt na Wydziale Polonistyki oraz na Wydziale Nauk Społecznych. Autorka monografii „Maria Konopnicka. Lustra i symptomy” i „Emisariusze Freuda. Transfer kulturowy psychoanalizy do polskich sfer inteligentnych przed drugą wojną światową” (2016)

Dr psychologii Mira Marcinow

filozofka, popularyzatorka nauki. Adiunkt w Instytucie Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Wykłada w Instytucie Psychologii na Uniwersytecie Jagiellońskim. Nowsza publikacja: „Na krawędzi wolności. Szaleństwo jako wybór w filozofii Henryka Struwego” (2012)

Dr med. hab. Katarzyna Prot-Klinger MD

psychiatra, psychoterapeutka, profesor Uniwersytetu im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie. Zainteresowania naukowe: psychiatria społeczna i psychologiczne konsekwencje traumy. Autorka monografii „Życie po Zagładzie. Skutki traumy u ocalałych z Holocaustu. Świadczenia z Polski i Rumunii”. Od lat prowadzi terapię ocalałych i ich dzieci w ramach programu zainicjowanego przez Marię Orwid

Prof. dr med. Mykhaylo Pustovoyt

Dyrektor Instytutu psychologii klinicznej i psychoterapii w Kijowie, psychiatra, psychoanalityk (DPV, IPA). Zainteresowania naukowe i kliniczne: Psychosomatyka, historia psychoanalizy

Prof. dr hab. Krzysztof Rutkowski

psychiatra, psychoanalityk jungowski, superwizor, kierownik Katedry Psychoterapii UJ CM. Publikuje nt. zaburzeń osobowości, nerwicowych i pourazowych, psychoterapii i historii psychoanalizy w Polsce

Dr Karolina Szymaniak

pracownik naukowy w Katedrze Judaistyki na Uniwersytecie Wrocławskim i w ŻIH, Warszawa. Zainteresowania naukowe: nowoczesna literatura jidysz, kulturowe kontakty polsko-żydowskie. Laureatka nagrody „Polityki” za opracowanie i tłumaczenie pism z getta warszawskiego Racheli Auerbach (2015)

Prof. dr hab. Mariusz Wołos

prorektor ds. nauki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, profesor w Instytucie Historii UP. Historyk, badacz dziejów dyplomacji i stosunków międzynarodowych w pierwszej połowie XX wieku, współczesna historiografia rosyjska

Dr hab. Jolanta Żyndul

historyk, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN i Żydowski Instytut Historyczny. Nowsze publikacje: Posłowie w: Helena Deutsch, Konfrontacja z samą sobą. Epilog, Warszawa 2008. Kłamstwo krwi. Legenda mordu rytualnego na ziemiach polskich w XIX i XX wieku, Warszawa